

Опис за 2010 г.

I. Въведение

Настоящият документ представлява четвъртият публичен опис на ЕНОЗД (Европейския надзорен орган по защита на данните) като съветник по предложения за законодателство на ЕС и свързани с тях документи. Поради публикуването на работната програма на Комисията за 2010 г. и на плана за действие за прилагане на Програмата от Стокхолм съответно през март и април, описът на ЕНОЗД се публикува по-късно от обичайното, а именно през юни вместо през декември. Описът може да се намери на уебсайта на ЕНОЗД: www.edps.europa.eu.

Настоящият опис съставлява част от годишния работен цикъл на ЕНОЗД. Веднъж годишно ЕНОЗД отчита ретроспективно дейностите си в годишния доклад. Освен това ЕНОЗД публикува опис на намеренията си за следващата година в областта на консултациите.

Предисторията на настоящия опис може да бъде намерена в документа за политиката, „ЕНОЗД като съветник на общностните институции по законодателни предложения и свързани с тях документи“, от 18 март 2005 г.¹ В този документ ЕНОЗД излага своята политика в областта на консултациите по законодателни предложения — едно от основните му задължения, основаващо се на член 28, параграф 2 и член 41 от Регламент (ЕО) № 45/2001. Работният метод на ЕНОЗД е описан в глава 5 от документа за политиката. Важен елемент от този работен метод са подборът и планирането (включително редовен преглед на този подбор и планиране), които са необходими, за да бъде ролята на съветник ефективна.

Основните източници за тазгодишния опис както обикновено са законодателната и работната програма на Комисията за 2010 г., както и няколко свързани с нея документа на Комисията относно планирането, а също и горепосочения план за действие относно Програмата от Стокхолм. Описът е изготвен от персонала на ЕНОЗД. В процеса на подготовка няколко заинтересовани страни в Комисията имаха възможността да дадат своя принос. Този принос е високо ценен.

Описът се състои от два документа:

¹ Може да се намери на уебсайта на ЕНОЗД в „The EDPS“ >> „Publications“ >> „Papers“.

- Настоящата уводна част, която съдържа кратък анализ на контекста и приоритетите на ЕНОЗД за 2010 г.
- Приложение със съответните предложения на Комисията и други наскоро приети или планирани документи, които изискват вниманието на ЕНОЗД.

Приложението е публикувано за пръв път през декември 2006 г. и оттогава се актуализира три пъти годишно.

След като ЕНОЗД даде становището си (или друга публична реакция) по документ, той се заличава от приложението. Трябва да се подчертае обаче, че ЕНОЗД не преустановява участието си в законодателния процес с издаването на становището. В изключителни случаи, когато ЕНОЗД издава второ становище, въпросът може да се появи отново в приложението. Становищата на ЕНОЗД могат да бъдат намерени и на уебсайта на ЕНОЗД².

II. Кратък анализ на контекста

Правната картина в ЕС е променена значително в сравнение с предходната година. На 1 декември 2009 г. влезе в сила Договорът от Лисабон, който измести областта на политиката относно сътрудничеството по полицейски и правни въпроси към предишния стълб на Общността. В резултат на това Европейският парламент и Съдът на Европейския съюз имат компетенции в тази област (в някои случаи обект на преходен период).

Новото правно регулиране след Лисабон има последствия и за дейностите на ЕНОЗД. Настоящата практика, при която ЕНОЗД в ролята си на съветник по законодателството консултира законодателя относно правни дейности, свързани със защита на данните във всички области от политиката на ЕС, е потвърдена. Обхватът на компетенциите на ЕНОЗД в ролята му на надзорен орган обаче не е толкова очевиден. За да не се допуснат никакви правни пропуски при защитата на личните данни на гражданите, следва възможно най-скоро през 2010 г. да се направи разяснение на компетенцията на ЕНОЗД.

а. Към нова правна рамка за защита на данните

Правото на защита на данните беше подчертано и укрепено в Договора от Лисабон. Правото на защита на данните е установено в член 8 от Хартата на основните права на Европейския съюз, която понастоящем има същата правна стойност като договорите. Това право също така е постановено в член 16 от ДФЕС (Договор за функционирането на Европейския съюз), който в момента представлява единствената правна основа за приемане на законодателство за защита на данните. Тази нова правна основа даде важен тласък на дискусиата във връзка с преразглеждането на правилата на ЕС относно защитата на данни. През втората половина на 2009 г. се проведе обществена консултация относно подобряването на правилата за защита на данните и преди края на 2010 г. се очаква предложение за нова правна рамка. Предложени бяха много подобрения на настоящата рамка, като

² В раздел „Consultation“ >> „Opinions“.

например въвеждане на задължение за уведомяване за нарушения на сигурността, разширени правомощия на субекта на данни и въвеждането на принципа за „отчетност“ и „защита на личния живот още при проектирането“. Освен това Съдът на Европейския съюз изпрати силно послание относно независимостта на националните органи по защита на данните със своето решение от 9 март 2010 г. ЕНОЗД насърчава идеята за засилване на настоящите правила за защита на данните и подкрепя включването в новия законодателен текст на областта за полицейското и съдебното сътрудничество (която в момента се разглежда в отделно Рамково решение 2008/977/JHA). Новата правна рамка за защита на данните е един от основните приоритети на ЕНОЗД през 2010 г.

б. Допълнително развитие на пространството на свобода, сигурност и правосъдие

През декември 2009 г. беше приета Програмата от Стокхолм. Тази програма е правоприменник на Програмата от Хага и определя приоритетите за развитие на Европейско пространство на свобода, сигурност и правосъдие през следващите пет години. Програмата от Стокхолм изтъква необходимостта от защита на личните данни в едно глобално общество, което се характеризира с бърза промяна на технологиите и информационен обмен без граници. Програмата също така подчертава необходимостта от обмен на данни по отношение сигурността на Европа и въвежда разработването на стратегия за вътрешна сигурност. През октомври 2010 г. се очаква съобщение по въпроса. При развитието на пространството на свобода, сигурност и правосъдие европейският законодател трябва постоянно да намира точния баланс между сигурността и свободното движение на гражданите от една страна и защитата на техния личен живот и лични данни от друга. Няма нужда да се отбелязва, че всички стъпки, обявени в Плана за действие от Стокхолм по този въпрос, ще се следят отблизо от ЕНОЗД. ЕНОЗД желае да посочи по-специално въвеждането на система за влизане и излизане и програмата за регистриране на пътници, предвижданата директива относно използването на PNR (резервационни данни на пътниците) за целите на правоприлагането, възможността за една ЕС-ESTA (електронна система за разрешения за пътуване) и използването на скенери за проверка на хора на летища. Някои от тези инициативи са планирани за началото на 2011 г., но са включени в описа на ЕНОЗД за 2010 г., тъй като дискусиите по тези инициативи ще започнат тази година и тъй като те имат важни последици за защитата на данните. Също така ЕНОЗД ще анализира Съобщението относно политиката и инструментите за подсилена мрежа и информационна сигурност, което се очаква през юни 2010 г. Също така ЕНОЗД ще следи отблизо обявеното преразглеждане на директивата за запазване на данни и ще проверява дали необходимостта от подобна директива и пропорционалността на подобни мерки следва бъдат цялостно оценени.

в. Международно сътрудничество и предаване на данни

Както в работната програма на Комисията, така и в плана за действие относно Програмата от Стокхолм се изтъква необходимостта от

допълнително разработване на външна програма. Вътрешните и външните политики са неразделно свързани в пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Международното сътрудничество по отношение на сигурността и правоприлагането продължава да бъде един от най-важните въпроси в глобалния дневен ред. ЕС и САЩ ще обсъждат общо споразумение относно обмена на данни за целите на правоприлагането, както и споразумение с по-конкретна насоченост относно обмена на финансови данни. ЕНОЗД ще следи отблизо тези преговори, когато това е възможно. В тази връзка новата компетенция на Европейския парламент в областта на външните отношения на ЕС след влизането в сила на Договора от Лисабон е от голямо значение. ЕНОЗД ще проследи и коментира и други международни споразумения, които са в процес на подготовка и които касаят защитата на данните, като например АСТА (търговско споразумение за борба с фалшифицирането) и няколко други споразумения за обмен на PNR.

г. Технологично развитие: Програма в областта на цифровите технологии за Европа

През март 2010 г. Комисията публикува инициативата „Европа 2020 г. — Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“. Инициативата е в отговор на финансовата и икономическата криза от последните години и определя цели за бъдещия растеж на европейската икономика. Една от стратегическите инициативи, определени в съобщението „Европа 2020“, е Програмата в областта на цифровите технологии за Европа, която се разяснява допълнително в работната програма на Комисията за 2010 г. Програмата в областта на цифровите технологии определя приоритети за ускорено въвеждане на високоскоростен интернет и за използване на потенциала на цифровите технологии за домакинствата и дружествата. Много от обявените инициативи във връзка с Програмата в областта на цифровите технологии са свързани със защита на данните, например рамката за електронна самоличност (eID) и удостоверяване и рамката за оперативна съвместимост за паневропейски услуги за електронно управление. По отношение на Програмата в областта на цифровите технологии ЕНОЗД също така ще разгледа съобщението относно неприкосновеността на личния живот и доверието в повсеместното информационно общество. В допълнение ЕНОЗД ще проследи предложенията, които предвиждат въвеждането на нови технологии в области като сухопътен транспорт (пакет за електронна мобилност) и енергетика (използването на интелигентни мрежи).

III. Приоритети на ЕНОЗД за 2010 г.

Политиката на ЕНОЗД като съветник по законодателството на ЕС и свързани с него документи няма да се промени. Съгласуваността на резултатите е особено важна, а ЕНОЗД се стреми да намери точния баланс между защитата на данните и други (обществени) интереси. Както и в предходни години ЕНОЗД възнамерява да предоставя своето становище по всички законодателни предложения, които имат значително въздействие върху защитата на данните. Основните въпроси за коментар от страна на ЕНОЗД са следните:

- a. Към нова правна рамка за защита на данните
 - Преразглеждане на рамката на ЕС за защита на данните
 - По-подробно определяне на понятията „администратор на данни“ и „обработващ данни“ и изясняване на понятието „отчетност“ и въпроса за приложимото законодателство и компетентност (съвместно с националните органи по защита на данните в рамките на работна група по член 29).
- б. Доразвиване на пространството на свобода, сигурност и правосъдие
 - Стратегия за вътрешна сигурност
 - Използване на скенери за проверка на хора на летищата
 - ЕС-PNR
 - Съобщението относно политиката и инструментите за подсилена мрежа и информационна сигурност
 - Изменение на регламента за FRONTEX
 - Оценка на директивата за запазване на данни
 - Управление на границите и система за влизане и излизане
 - Програмата за регистриране на пътници (RTP)
 - ЕС-ESTA
 - Дейности, свързани с електронното правосъдие и единното съдебно пространство
- в. Международно сътрудничество и предаване на данни
 - Споразумение между ЕС и САЩ относно обмена на лични данни за целите на правоприлагането
 - Споразумение между ЕС и САЩ относно обмена на данни за съобщения за финансови плащания с цел борба с тероризма
 - Споразумение относно PNR със САЩ, Канада и Австралия
 - Търговско споразумение за борба с фалшифицирането
- г. Технологично развитие: Програма в областта на цифровите технологии
 - Директива за електронния подпис
 - Рамка за оперативна съвместимост за паневропейски услуги за електронно управление
 - Пакет за електронна мобилност
 - Регулаторна рамка относно интелигентните мрежи
 - Съобщение относно неприкосновеността на личния живот и доверието в повсеместното информационно общество.

Брюксел, юни 2010 г.